

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Філософський факультет

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Диференціальна психологія

Освітня програма «Психологія»

Спеціальність 053 «Психологія»

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від «18» вересня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Диференціальна психологія
Викладач (-і)	Доктор психолог.н., професор Міщиха Лариса Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент Іванцев Наталія Ігорівна
Контактний телефон викладача	0999115572, 0660602572
E-mail викладача	Kreativ-i@ukr.net , nataliya.ivantseva@gmail.com
Формат дисципліни	Очна/заочна/дистанційна
Обсяг дисципліни	192 год.; кількість кредитів ECTS – 6
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://magpsychol.pu.if.ua
Консультації	згідно розкладу

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Диференціальна психологія» присвячена вивченню змісту індивідуальності як інтегральної біопсихосоціальної характеристики людини, структури індивідуальності, становлення індивідуальності на різних етапах розвитку, впливу спадкових та соціальних чинників на її розвиток та формування.

3. Мета та цілі курсу

Мета курсу: дати систему знань про індивідуальні, типологічні та групові відмінності між окремими індивідами та групами, а також природу, джерела та наслідки цих відмінностей, закономірності психічного варіювання; сформувати у студентів досвід практичного застосування знань у повсякденному житті та в майбутній професійній діяльності.

Цілі курсу: забезпечити студентів знаннями з базових наукових підходів до розуміння суті психологічних відмінностей різних вимірів індивідуальності: формально-динамічних, предметно-змістових та духовно-світоглядних, а також типологічних та групових відмінностей; навчити здійснювати диференційно-психологічний аналіз поведінки індивіда.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології та професійної підготовки у пр що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, саногенно.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним,

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необмеженого сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад психологічної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку суспільства, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухово-активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК12. Здатність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Програмні результати навчання

- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
- ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічно технологій психологічної допомоги.
- ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо
- ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливост
- ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
- ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльн

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	32
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	112

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3-4 й семестри	053 Психологія	2 курс	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін викон.
ТЕМА 1. Предмет, історія становлення і основні напрями розвитку диференціальної	Лекція, семінарське заняття.	1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении: Пер. с англ. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс,	Підготовка конспекту семінарського заняття.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі); 10 б – за підготовку і	Перший тиждень вересня

психології		<p>2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999. 368 с.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. – М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>6.Психология индивидуальных различий / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p> <p>7.Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008. 235 с.</p>	<p>Написати реферат «Ч. Гальтон: життєвий і творчий шлях».</p> <p>Термінологічний словник</p>	презентацію реферату	
ТЕМА 2.. Принципи і методи диференціальної психології	лекція, семінарське заняття	<p>1.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер,</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Зробити письмовий аналіз можливостей і обмежень кожного з методів диференціальної психології</p>	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі); 10б за	Другий-третій тижні вересня

		<p>2001. 454с.</p> <p>2.Либин А. В. Дифференциальная психология: наука о сходстве и различиях между людьми. М.: Эксмо, 2008. 576с.</p> <p>3.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>4.Психология индивидуальных различий / Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p> <p>5.Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008.</p> <p>6. Максименко С.Д., Клименко В.В. Диференційна психологія. Підручник. К.: Видавничий дім «Слово»,2013. 600с.</p>	Термінологічний словник	індивідуальну роботу	
--	--	---	-------------------------	----------------------	--

<p>ТЕМА3. Вплив середовища і спадковості на людину</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>1.Анастази А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении: Пер. с англ. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999. 368 с.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Зробити письмово аналіз співвідношення впливу спадковості та середовища на людину(побудувати модель)</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10б за індивідуальну роботу</p>	<p>Четвертий тиждень вересня</p>
---	------------------------------------	--	---	--	----------------------------------

		<p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>6.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p> <p>7.Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008. 235 с.</p>			
<p>Тема 4. Формальні змістові властивості індивідуальності</p>	<p>лекція, і семінарське заняття</p>	<p>1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении: Пер. с англ. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3.Ильин Е. П.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Законспектувати працю К. Юнга «О становлении личности»</p> <p>Виписати з підручника (А.Палій «Диференціальна психологія») структуру індивідуальності і описати кожен ієрархічний її складову.</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p> <p>конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б);</p>	<p>Перший і другий тижень жовтня</p>

Дифференциальная
психофизиология. СПб.:
Питер, 2001. 454 с.

4.Либин А. В.
Дифференциальная
психология: на пересечении
европейских, российских и
американских традиций. М.:
Смысл; Издательский центр
"Академия", 2004. 527 с.

5.Палій А. А. Диференціальна
психологія. К.: Академвидав,
2010. 429 с.

6.Психология индивидуальных
различий / Под. ред.
Ю. Б. Гиппенрейтер,
В. Я. Романова. М. : ЧеРо,
2002. 776 с.

7.Романовська Л. І.,
Подкоритова Л. О.
Диференційна психологія. Л.:
Новий Світ, 2008. 235 с.

<p>Тема5. Диференціальна психологія міжстатевих відмінностей</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4. Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Опрацювати книгу Геодакян В.А. «Эволюционная теория пола» Режим доступа: https://www.psychologos.ru/articles/view/psihologicheskie-osobennosti-malchikov-i-devochek</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи). конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б);</p>	<p>Третій -четвертий тижні жовтня</p>

		<p>5.Палій А. А.Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>6.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p> <p>7.Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008. 235 с.</p>			
<p>Темаб. Диференціація характеру</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Анастази А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении: Пер. с англ. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Ильин Е. П.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Підготувати реферат на тему «Акцентуації характеру»</p> <p>Описати чинники формування характеру, а також деструктивні чинники, що негативно впливають на становлення характерологічних особливостей особистості; 6 год. Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б – за підготовку і презентацію реферату 10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної</p>	<p>Перший- другий-третій тижні листопа</p>

Дифференциальная психопфизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.

3.Либин А. В.

Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.

4.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.

5.Психология индивидуальных различий / Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.

6.Романовська Л. І., Подкоритова Л. О.

Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008. 235 с.

роботи).
Термінологічний словник(тестове завдання)-
(максимум 10б)

<p>Тема7. Диференціальна когнітологія як напрям диференціально-психологічних досліджень</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>2. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>3.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>4.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття. Письмова робота: описати детермінанти індивідуальних відмінностей у когнітивних процесах (увага, пам'ять, мислення)</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	<p>Другий тиждень лютого</p>

		5. Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.			
Тема 8. Дифференціальна психологія здібностей	8. лекція, семінарське заняття	<p>1. Анастаси А. Дифференціальна психологія: Індивідуальні та групові різниці в поведінці. М.: Апрель Пресс, ЕКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2. Дружинин В. Н. Психологія загальних здібностей. СПб.: Пітер Ком, 1999.</p> <p>3. Ильин Е. П. Дифференціальна психофізіологія. СПб.: Пітер, 2001. 454 с.</p> <p>4. Либин А. В. Дифференціальна психологія: на перетині</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Побудувати структуру здібностей та дати характеристику здібностям.</p> <p>Підготовка реферату: «Здібності та інтелект».</p> <p>Термінологічний словник</p>	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б – за підготовку і презентацію реферату 10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).	Третій-четвертий тижні лютого

		<p>европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А.Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>6.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
Тема9. Сутність інтелекту як психічної реальності	лекція, семінарське заняття	<p>1.Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Письмова робота: виокремити механізми прояву компетентності, таланту та мудрості.</p> <p>Опрацювати статтю Міщихи Л.П. «Мудрість як форма телектуальної зрілості» Збірник наукових праць: психологія. Івано-Франківськ: Вид-во ДВНЗ Трикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019.Вип.23.С.128-134.</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи). конспект першоджерел з презентацією</p>	Перший тиждень березня

(максимум 10 б);

- 3.Ильин Е. П.
Дифференциальная
психофизиология. СПб.: Питер,
2001. 454 с.
- 4.Либин А. В.
Дифференциальная
психология: на пересечении
европейских, российских и
американских традиций. М.:
Смысл; Издательский центр
"Академия", 2004. 527 с.
- 5.Мищенко Л.П. «Мудрість як
форма інтелектуальної зрілості»
Збірник наукових праць:
психологія. Івано-Франківськ:
Видав-во ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені
Саси Стефаніка», 2019.
Вип.23. С.128-134.
- 6.Палій А. А. Диференціальна
психологія. К.: Академвидав,
2010. 429 с.
- 7.Психология индивидуальных
различий /Под. ред.

		Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.			
Тема10. Однофакторні та багатофакторні теорії інтелекту	лекція, семінарське заняття	1.Анастази А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с. 2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999. 3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с. 4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.:	Підготовка конспекту семінарського заняття. Описати однофакторні і багатофакторні моделі інтелекту Термінологічний словник	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).	Другий тиждень березня

		<p>Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А.Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>6.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
<p>Тема 11. Когнітивні стилі як детермінанти індивідуальних відмінностей</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>1.Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття. Виписати когнітивні стилі і дати стислий аналіз їх прояву.</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	<p>Третій тиждень березня</p>

психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.

4.Либин А. В.
Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.

5.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.

6. Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.

<p>Тема12. Диференціальна специфіка феномену креативності</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>1.Анастази А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001.742с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Міщи́ха Л.П. «Креативність через призму міжстатевих</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття. Провести диференціацію категорій «творчість»-«креативність» та побудувати модель креативності. Опрацювати статтю Міщи́хи Л.П. «Креативність через призму міжстатевих відмінностей» Virtus, 2017. - №16. – С.35-38</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б);</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	<p>Четвертий тиждень березня</p>
---	------------------------------------	---	---	---	----------------------------------

		<p>відмінностей» Virtus, 2017. - №16. – С.35-38</p> <p>6.Палій А. А.Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>7.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
Тема13. Професійна диференціація	лекція, семінарське заняття	<p>1.Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Виділити професійні типи психолога відповідно до особливостей розумового компонента в їх роботі</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	Перший тиждень квітня

		<p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психопфизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2007. 776с.</p> <p>6. Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
Тема 14. Орієнтації особистості та стратегії	лекція, семінарське заняття	1. Анастаси А. Дифференциальная	Підготовка конспекту семінарського заняття. Описати стилі лідерства, стилі педагогічного спілкування, стилі батьківського виховання. Навести	5 б. (вибірково, під час опитування на	Другий-третій тижні

спілкування		<p>психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2007. 776с.</p> <p>6. Психология индивидуальных</p>	<p>прикладів на підтвердження з продуктів мистецтва(література, кінематограф тощо). Термінологічний словник</p>	<p>семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	квітня
-------------	--	--	---	---	--------

		<p>различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
<p>Тема 15. Соціоекономічний статус індивідуальності</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с. 2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999. 3. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с. 4. Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття. Побудувати таблицю впливу на особистість соціоекономічних чинників (на основі підручника А. Палія «Диференціальна психологія» Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	<p>Четвертий тиждень квітня</p>

		<p>американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2007. 776 с.</p> <p>6. Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
Тема 16. Диференціальні крос-культурні дослідження рас, націй, етносів	лекція, семінарське заняття	<p>1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3. Ильин Е. П.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття. Знайти і виписати психологічні особливості прояву інтелекту, ментальності, ставлення до цінностей в різних етнічних (расових) групах</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p> <p>термінологічний</p>	Перший-другий тижні травня

		<p>Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В.</p> <p>Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А.Диференціальна психологія. Курс лекцій.Івано-Франківськ,2007.776с.</p> <p>6.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>		словник)- максимум 10б)	
--	--	--	--	----------------------------	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу

Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів

- опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б);
- підготовка і презентація реферату (максимум 10б);
- індивідуальна робота (максимум 10 б);
- конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б);
- контрольна робота(максимум 5 балів);
- термінологічний словник(тестове завдання)-(максимум 10б)

Підсумковий контроль – залік ; екзамен - 50 балів
Сумарна кількість – 100 балів.

Критерії оцінювання знань студентів:

В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни «Диференціальна психологія» закладені наступні критерії:

- 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни;
- 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам курсу «Диференціальна психологія»;
- 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати:
- 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності)

Виходячи з цього, оцінка «**відмінно**» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та

адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й творчого мислення.

Оцінка «**добре**» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем, які передбачені навчальною програмою. Вони характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

Оцінка «**задовільно**» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з курсу «Диференціальна психологія»,

	<p>які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем курсу «Диференціальна психологія», а також часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Письмова робота представляє собою тестові завдання з курсу «Диференціальна психологія», який охоплює такий вид проведення контролю як залік.</p> <p>Власне виконання індивідуальної роботи покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, розкриває рівень отриманих знань студентом.</p>
Семінарські заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, історія становлення і основні напрями розвитку диференціальної психології 2. Принципи і методи диференціальної психології 3. Вплив середовища і спадковості на людину 4. Формальні і змістові властивості індивідуальності 5. Диференціальна психологія міжстатевих відмінностей 6. Диференціація темпераменту 7. Диференціація характеру 8. Диференціальна когнітологія як напрям диференціально-психологічних досліджень 9. Диференціальна психологія здібностей 10. Сутність інтелекту як психічної реальності. 11. Однофакторні та двофакторні моделі інтелекту. 12. Когнітивні стилі як детермінанти індивідуальних відмінностей 13. Диференціальна специфіка феномену креативності 14. Професійна диференціація 15. Соціоекономічний статус індивідуальності 16. Диференціальні крос-культурні дослідження рас, націй, етносів
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Умови допуску до підсумкового контролю(залік, іспит)передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових(відвідування занять та підготовка до різних форм їх проведення.</p> <p>Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань (для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 50 балів.</p>

7. Політика курсу

Політика курсу «Диференціальна психологія» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, які слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат, виконати творчу роботу). У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю(у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму). Якщо студент не ліквідував заборгованість і не набрав мінімум 50 балів, він буде спрямований на повторне вивчення навчальної дисципліни.

8. Рекомендована література

1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.
2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.
3. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.
4. Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.
5. Максименко С.Д. Диференційна психологія. К., 2013. 600с.
6. Москалець В.П. Психологія особистості. К.: Центр учбової літератури, 20013. 262с.
7. Палій А. А. Диференціальна психологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2007. 776с.
8. Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.
9. Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с
10. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008. 235 с.

Допоміжна література

В. Г. Ананьев Человек как предмет познания [Текст] М. : Наука, 2000.

1. Анохин А. П. Генетика, мозг и психика человека: тенденции и перспективы исследований. М.: ВИНТИ, 1988. 66 с.

2. Ахвердова О. А., Волоскова Н. Н., Белых Т. В. Дифференциальная психология. Теоретические и прикладные аспекты исследования интегральной индивидуальности. СПб.: Речь, 2004. 168 с.

3. Бем С. Линзы гендера. Трансформация взглядов на проблему неравенства полов. М.: Российская политическая энциклопедия, 2004. 336 с.
4. Бендас Т. В. Гендерная психология: Учебное пособие. СПб.: Питер, 2006. 431 с.
5. Берн Ш. Гендерная психология. СПб.: Прайм-Еврознак; Издательский дом Нева, 2004. 320 с.
6. Білоус В. В. Обусловленность психологического симптомокомплекса типом нервной системы // Вопросы психологии. 1968. № 6. С. 77-86.
7. Булаева К. Б. Генетические основы психофизиологии человека. М.: Наука, 1991. 207 с.
8. Бурлачук Л. Ф. Морозов С. М. Словарь-справочник по психодиагностике. СПб.: Питер Ком., 1999. 528 с.
9. Бурлачук Л. Ф. Психодиагностика. СПб.: Питер, 2003. 352 с.
10. Гуревич К. М. Дифференциальная психология и психодиагностика: избранные труды. СПб.: Питер, 2008. 335 с.
11. Ильин Е. П. Дифференциальная психология мужчины и женщины. СПб.: Питер, 2006. 544 с.
12. Ильин Е. П. Дифференциальная психология профессиональной деятельности. СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2008. 428 с.
13. Кондрашихина О. А. Дифференциальная психология. Севастополь: Стрижак-пресс, 2005. 196 с.
14. Кречмер Э. Строение тела и характер. М.: Педагогика-Пресс, 1995. 608 с.
15. Купер К. Индивидуальные различия [Текст] : пер. с англ. / К. Купер. М. : Аспект Пресс, 2000.
16. Левонтин Р. Человеческая индивидуальность: наследственность и среда. М.: Прогресс, 1993. 206 с.
17. Леонгард К. Акцентуированные личности. Ростов/н/Д.: Феникс, 2000. 530 с.
18. Машков В. Н. Основы дифференциальной психологии. СПб.: Изд-во С.-Петербургского ун-та, 1998. 132 с.
19. Мельников В. М., Ямпольский Л. Т. Введение в экспериментальную психологию личности. М.: Просвещение, 1985. 319 с.
20. Мерлин В. С. Очерк интегрального исследования индивидуальности. М.: Педагогика, 1986. 253 с.
21. Мироненко И. А. Дифференциальная психология. (Психология индивидуальных различий): Конспект лекций. СПб.: Издательство Михайлова В. А., 2000. 64 с.
23. Міщиха Л.П. «Креативність через призму міжстатевих відмінностей». Virtus, 2017. №16. С.35-3
24. Міщиха Л.П. «Мудрість як форма інтелектуальної зрілості» Збірник наукових праць: психологія. Івано-Франківськ: Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. Вип.23. С.128-134
22. Нартова-Бочавер С. К. Дифференциальная психология. – М.: Флинта; Московский психолого-социальный ин-т, 2003. – 280 с.
23. Небылицин В. Д. Проблемы психологии индивидуальности: Избр. психол. тр. – М.: Моск. психол.-соц. ин-т, 2000. – 682 с.
24. Пасніченко А. Е. Диференціальна психологія у тестах: Практикум. – Чернівці : Рута, 2005. – 84 с.
25. Психологическая диагностика / Под ред. М. К. Акимовой, К. М. Гуревича. – СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2008. – 650 с.
26. Равич-Щербо И. В., Марютина Т. М., Григоренко Е. Л. Психогенетика. – М.: Аспект Пресс, 1999. – 445 с.
27. Разумникова О.М. Взаимодействие гендерных стереотипов и жизненных ценностей как факторов выбора профессии. // Вопросы психологии. – 2004, № 6.
28. Русалов В. М. Биологические основы индивидуально-психологических различий. – М.: Наука, 1979. – 352 с.
29. Русалов В.Н. Опросник структуры темперамента. – М.: Смысл, 1992. – 37 с.

30. Русалов В. М. О природе темперамента и его месте в структуре индивидуальных свойств человека // Вопросы психологии. – 1985. №1. – С. 19-32.
31. Русалов В. М. Психология и психофизиология индивидуальных различий: некоторые итоги и ближайшие задачи системных исследований // Психология. 1991. Т. 12, № 5. – С. 3-16.
32. Рыбалко Е. Ф. Возрастная и дифференциальная психология. – Л.: Издательство Ленинградского ун-та, 1990. – 256 с.
33. Соколовская Л. Б. Дифференциальная психофизиология: – Красноярск: СибГТУ, 2007. – 171 с.
34. Стреляу Я. Методика диагностики темперамента. – М.: Смысл, 2005. – 102 с.
35. Смутьсон М.Л. Интеллект дорослої людини: структура та саморозвиток / М. Л. Смутьсон. // Технології розвитку інтелекту. 2015.Т. 1,
36. № 9. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tri_2015_1_9_11
37. Теплов Б. М. Психология и психофизиология индивидуальных различий: Избр. психол. тр. – М. : Издательство МПСИ, 2004. — 639 с.
38. Хвостов А.А. Гендерные особенности организационного поведения. // Вопросы психологии. – 2004, №3, с. 29-37.
39. Холодная М.А. Психология интеллекта. – СПб., 2002.
40. Холодная М.А. Когнитивные стили: о природе индивидуального ума. – М.,2002.
41. Френкин Р. Мотивация поведения. СПб., 2003.
42. Шадриков В. Д. Психология деятельности и способности человека. – М.: Логос, 1996. – 320 с.
43. Шмелёв А. Г. Психодиагностика личностных черт. – СПб.: Речь, 2002. – 472 с.
44. Шкуратова И.П. Когнитивный стиль и общение. – Ростов – на – Дону, 1994.
45. Штерн В. Дифференциальная психология и ее методические основы. – М.: Наука, 1998. – 335 с.
46. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности: Пер. с англ. – СПб.: Питер Пресс, 1997. – 608 с.
47. Чернов Д. Н. Дифференциальная психология : табл., схемы и оснв. Понятия. – Москва: Экономика и финансы, 2006. – 103 с.
48. Юнг К.-Г. Психологические типы. – М.: Университетская книга: ООО "Фирма-издательство АСТ", 1998. – 716 с.

Викладачі Мішиха Лариса Петрівна, Іванцев Наталія Ігорівна